EURÓPSKA
KOMISIA

VYSOKÝ PREDSTAVITEĽ
ÚNIE PRE
ZAHRANIČNÉ VECI
A BEZPEČNOSTNÚ POLITIKU

V Bruseli 10. 2. 2020
JOIN(2020) 3 final

SPOLOČNÁ SPRÁVA EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Správa o všeobecnom systéme preferencií za obdobie rokov 2018 – 2019

{SWD(2020) 16 final} - {SWD(2020) 17 final} - {SWD(2020) 18 final} -
{SWD(2020) 19 final} - {SWD(2020) 20 final} - {SWD(2020) 21 final} -
{SWD(2020) 22 final} - {SWD(2020) 23 final} - {SWD(2020) 24 final} -
{SWD(2020) 25 final}

1. ÚVOD

Európska únia prostredníctvom svojho všeobecného systému preferencií (VSP)[i] jednostranne podporuje rozvojové krajiny pri dosahovaní udržateľného rozvoja prostredníctvom obchodu. Obchodné preferencie podporujú všeobecné hodnoty ľudských práv, základných pracovných noriem, ochrany životného prostredia a dobrej správy vecí verejných.

K tejto **tretej dvojročnej správe o VSP sa pripája desať spoločných pracovných dokumentov útvarov (Európskej komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku)**. Tieto dokumenty poskytujú posúdenie výkonnosti deviatich zvýhodnených krajín podľa opatrenia VSP+ a troch zvýhodnených krajín podľa opatrenia Všetko okrem zbraní (ďalej len „EBA“, z angl. *Everything But Arms*) v rámci zvýšenej angažovanosti.

Táto správa osobitne zahŕňa:

1. **Rozsah, v akom zvýhodnené krajiny využívajú** systém.
2. Viacero **zastrešujúcich tém** vrátane trestu smrti, priestoru občianskej spoločnosti, detskej práce a životného prostredia.
3. **Partnerstvá**: príklady toho, ako EÚ spolupracuje s partnermi na zvyšovaní účinnosti VSP.

Táto správa vychádza z monitorovacích misií EÚ, zo strednodobého hodnotenia VSP[ii], spolupráce EÚ s partnerskými krajinami (vrátane dialógov o ľudských právach), z medzinárodných organizácií, občianskej spoločnosti a priemyslu. Osobitný dialóg s občianskou spoločnosťou sa uskutočnil 16. júla 2019[iii].

2. HLAVNÉ BODY

Zvýhodnené krajiny podľa VSP napredujú. V období rokov 2018 – 2019 niekoľko krajín ukončilo používanie tohto systému z dôvodu dosiahnutia úrovne hospodárstva s vyšším stredným príjmom. **Úspešný program rokovaní** EÚ okrem toho prispel k tomu, že niektoré krajiny opúšťajú systém VSP z dôvodu uzavretia dvojstranných preferenčných dohôd s EÚ. Na konci roku 2019 dosahoval počet **zvýhodnených krajín 71**, čo je o 11 zvýhodnených krajín menej, ako sa uvádza v poslednej správe.

Pokiaľ ide o vplyv preferencií, **VSP sa stal významnejším** v relatívnom aj absolútnom vyjadrení. Napriek klesajúcemu počtu zvýhodnených krajín sa hodnota dovozu z krajín VSP do EÚ zvýšila o 16,2 %, t. j. zo 158 miliárd EUR v roku 2016 na 183,6 miliardy EUR v roku 2018 (celkový dovoz do EÚ sa zvýšil o 13,3 %). Z toho 68,9 miliardy EUR predstavoval dovoz v rámci opatrení VSP.

VSP je **obzvlášť dôležitý pre najchudobnejšie krajiny**: podiel najmenej rozvinutých krajín na celkovom dovoze do EÚ v roku 2018 dosiahol 2,2 %, čo je viac ako dvojnásobok podielu najmenej rozvinutých krajín na svetovom dovoze (0,98 % v roku 2017[iv]). Zvýhodnené krajiny podľa EBA zaznamenali nárast svojho preferenčného vývozu do EÚ o 15,3 %.

Hodnota preferenčného dovozu z **afrických zvýhodnených krajín podľa VSP** do EÚ sa zvýšila o 17,2 % a dosiahla výšku 3,3 miliardy EUR. **Mauritánia** zvýšila svoj vývoz v rámci VSP o 62 % a **Senegal** o 44 %. Napriek tomu je podiel afrického dovozu v rámci

VSP do EÚ stále pomerne nízky a predstavuje menej ako 5 %, hoci **38 zo 71 zvýhodnených krajín pochádza z Afriky**. Najvýznamnejším odvetvím, ktoré využíva VSP, je odevný priemysel, v rámci ktorého sú iné krajiny vo všeobecnosti konkurencieschopnejšie. Keďže VSP ponúka príležitosti pre mnohé ďalšie odvetvia (napr. odvetvie spracovaných potravín), ich výhody by sa mohli využívať vo väčšom rozsahu. Určitú úlohu zohráva aj nedostatočná informovanosť o systéme a faktoroch obmedzujúcich vývozné kapacity afrických spoločností.

Využívanie obchodných preferencií v rámci VSP sa v roku 2018 zvýšilo na 81,8 % (v porovnaní so 78,8 % v roku 2016). V prípade EBA to bolo 93,4 %. Výhody sa využívajú najmä v odevnom priemysle, keďže diverzifikácia vývozu naďalej predstavuje výzvu.

Dovozcovia EÚ a priemysel vo zvýhodnených krajinách podľa VSP podporujú program udržateľného rozvoja a môžu zohrávať pozitívnu úlohu, najmä pri presadzovaní pracovných reforiem a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Vývozné odvetvia, napríklad v **Pakistane**, **Bangladéši**, **Mjanmarsku a** na **Srí Lanke**, sa usilujú o dodržiavanie medzinárodných noriem. Ide o priamy dôsledok (európskych) kupujúcich, ktorí trvajú na zodpovedných dodávateľských reťazcoch, a zároveň má širší dosah na krajiny.

Zvýhodnené krajiny podľa VSP+ dosiahli **pokrok v účinnom vykonávaní 27 medzinárodných dohovorov uvedených v tomto opatrení**. **Zároveň prijali ďalšie záväzky**. Všetky krajiny VSP+ podpísali **Parížsku dohodu**, v niektorých prípadoch v reakcii na požiadavky vychádzajúce z monitorovacích misií VSP+ (**Filipíny**). **Arménsko** podpísalo Druhý opčný protokol k Medzinárodnému paktu OSN o občianskych a politických právach na zrušenie trestu smrti, a k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD).

Pokiaľ ide o **detskú prácu**, **Mongolsko** po nedávnej monitorovacej misii súhlasilo s vykonaním prieskumu detskej práce. V **Pakistane** sa vykonáva celoštátny prieskum detskej práce. **Srí Lanke** sa podarilo znížiť úroveň detskej práce zo 16 % na 1 % prostredníctvom priekopníckeho programu „Zóny bez detskej práce“. **Bolívia** medzitým zvýšila minimálny vek pre prácu na medzinárodný minimálny štandard 14 rokov. **Kapverdská republika** dosiahla pokrok v kriminalizácii využívania a sprostredkovávania maloletých na prostitúciu a sexuálne vykorisťovanie. **Paraguaj** prijal národnú stratégiu na odstránenie detskej práce do roku 2024.

Zvýhodnené krajiny si ponechávajú záväzky aj po odchode zo systému VSP. Napríklad v roku 2019 **Paraguaj** po opustení VSP vydal dobrovoľnú strednodobú správu o vykonávaní odporúčaní všeobecného pravidelného preskúmania Rady OSN pre ľudské práva.

Niektoré krajiny **prijmú záväzky skôr, ako sa začnú uchádzať o VSP+**: **Uzbekistan** v rámci svojej prípravy na žiadosť o VSP+ prijal 14. októbra 2019 zákon o pristúpení ku Kartagenskému protokolu o biologickej bezpečnosti.

Problémy súvisiace s dodržiavaním požiadaviek VSP však naďalej pretrvávajú: priestor občianskej spoločnosti sa zmenšuje, najmä v **Pakistane** a na **Filipínach**. Výzvy na zavedenie (či vykonávanie) trestu smrti sa zvýšili, a to aj na **Srí Lanke**, v **Mongolsku** a na **Filipínach**. Väčšina zvýhodnených krajín čelí problémom v súvislosti so **slobodou združovania**.

Krajiny, ktoré nie sú **ochotné riešiť tieto problémy a zaoberať sa nimi, sú v súčasnosti predmetom preskúmania**. Európska únia prostredníctvom zvýšenej angažovanosti zintenzívnila dialóg s **Bangladéšom**, **Kambodžou** a **Mjanmarskom**, aby sa prijali konkrétne kroky a udržateľné riešenia vážnych nedostatkov pri dodržiavaní základných ľudských a pracovných práv.

Spolupráca s každou z krajín je zameraná na rôzne aspekty:

Spolupráca s **Bangladéšom** sa zameriava na dodržiavanie súladu s dohovormi MOP. Počas monitorovacej misie EÚ v októbri 2019 sa bangladéšske orgány dohodli na vypracovaní podrobného plánu s harmonogramom zameraným na zlepšenie pracovných práv, najmä zosúladením bangladéšskeho zákona o pracovnom práve a zákona o vývoznej spracovateľskej zóne.

Pokiaľ ide o **Mjanmarsko**, o problémoch súvisiacich s ľudskými a pracovnými právami sa diskutovalo počas monitorovacích misií na vysokej úrovni v októbri 2018 a vo februári 2019. Rokovania pokračovali počas prvého stretnutia vysokých úradníkov EÚ a Mjanmarska v máji 2019 a v júni 2019 počas dialógu o ľudských právach medzi EÚ a Mjanmarskom, ktorého spolupredsedom bol osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva.

V dôsledku nedostatočných výsledkov v oblasti ľudských a pracovných práv v **Kambodži** sa začal postup na dočasné zrušenie colných preferencií.

3. VÝVOJ OD POSLEDNEJ SPRÁVY

Všeobecný systém preferencií pozostáva z **troch opatrení**:

V rámci **všeobecného opatrenia VSP** Európska únia udeľuje **zníženie** cla pre výrobky patriace približne do 66 % colných položiek, ktoré pochádzajú z krajín s nízkymi alebo nižšími strednými príjmami a ktoré nevyužívajú iný preferenčný prístup na trh EÚ.

V prípade krajín, ktoré využívajú **osobitné stimulačné opatrenie pre trvalo udržateľný rozvoj a dobrú správu vecí verejných** (**VSP+**), EÚ **odstraňuje** clá na výrobky, na ktoré sa v zásade vzťahujú rovnaké colné položky.

V rámci opatrenia **Všetko okrem zbraní** (**EBA**) EÚ udeľuje krajinám, ktoré OSN klasifikuje ako najmenej rozvinuté krajiny, bezcolný a bezkvótový prístup pre všetky výrobky okrem zbraní a streliva. Zvýhodnené krajiny po uzatvorení dohody o voľnom obchode s EÚ nestrácajú postavenie v rámci EBA.

3.1. Aktualizácie právnych predpisov

Európska komisia prijala v súvislosti s nariadením niekoľko právnych aktov:

- **preradenie výrobkov**: nariadením Komisie z 12. februára 2019 sa na obdobie rokov 2020 – 2022 pozastavili colné preferencie na viacero výrobkov pre tri zvýhodnené krajiny: **Indiu, Indonéziu a Keňu**[v],
- **odstránenie zo zoznamu zvýhodnených krajín podľa VSP:** postavenie zvýhodnených krajín podľa VSP bolo odňaté tým krajinám, ktoré dosiahli úroveň hospodárstva s vyššími strednými príjmami v troch po sebe nasledujúcich rokoch:

Kamerun, Fidži, Gruzínsko, Irak, Marshallove ostrovy a Tonga[vi] (1. januára 2017) a **Paraguaj**[vii] (1. januára 2019),
- niekoľko krajín stratilo postavenie zvýhodnenej krajiny v dôsledku uzavretia **preferenčnej obchodnej dohody** s EÚ: **Pobrežie Slonoviny, Ghana a Svazijsko** (1. januára 2019), **Gruzínsko** (1. januára 2017)[viii] a **Ukrajina** (1. januára 2018)[ix].

Niektoré krajiny prišli o preferencie EBA z dôvodu preradenia z postavenia najmenej rozvinutých krajín: **Samoa** (1. januára 2019)[x] a **Rovníková Guinea** (1. januára 2021)[xi] (v obidvoch prípadoch po trojročnom prechodnom období od dátumu preradenia).

Ďalšie právne akty súvisiace s nariadením o VSP:

- vykonávacie nariadenie Komisie zo 16. januára 2019[xii], ktorým sa ukladajú **ochranné opatrenia**, pokiaľ ide o dovoz ryže indica s pôvodom v **Kambodži a Mjanmarsku/Barme**,
- vykonávacie rozhodnutie Komisie z 11. februára 2019 o začatí konania o **dočasnom zrušení colných preferencií poskytovaných Kambodži**[xiii].

3.2. Pripravované zmeny

Zvýhodnené krajiny podľa VSP, ktoré Svetová banka klasifikuje ako krajiny s úrovňou hospodárstva s vyšším stredným príjmom tri po sebe nasledujúce roky, strácajú postavenie zvýhodnenej krajiny podľa VSP. **Nauru, Samoa a Tonga** budú preto k 1. januáru 2021 odstránené zo zoznamu zvýhodnených krajín.

Ostatné krajiny boli klasifikované ako krajiny s vyšším stredným príjmom od roku 2018 (**Arménsko**) a roku 2019 (**Srí Lanka**). **Vietnam** stratí postavenie zvýhodnenej krajiny podľa VSP dva roky po nadchádzajúcom nadobudnutí platnosti dohody o voľnom obchode s EÚ. Prevádzkovatelia však budú môcť využívať colné sadzby VSP, pokiaľ sú výhodnejšie.

Medzitým je pre niekoľko krajín naplánované preradenie z postavenia najmenej rozvinutých krajín. To znamená, že po prechodnom období troch rokov budú odstránené zo zoznamu krajín, ktoré využívajú EBA. V prípade splnenia podmienok by mohli následne požiadať o zvýhodnenie v rámci systému VSP+, resp. by mohli využívať všeobecné opatrenie VSP. V roku 2023 bude z postavenia najmenej rozvinutej krajiny preradený **Bután**, za ktorým bude nasledovať **Svätý Tomáš a Princov ostrov**, ako aj **Šalamúnove ostrovy** v roku 2024. Dátum preradenia z postavenia najmenej rozvinutých krajín pre **Tuvalu a Kiribati** sa stanoví v roku 2021. V tom istom roku by sa mohli odporučiť na preradenie z postavenia najmenej rozvinutých krajín **Bangladéš, Laoská ľudovodemokratická republika, Mjanmarsko, Nepál a Východný Timor**.

O pripojenie sa k VSP+ prejavili záujem dve krajiny, ktoré v súčasnosti využívajú všeobecný systém VSP (**Tadžikistan a Uzbekistan**).

3.3. Budúce nariadenie o VSP

Platnosť súčasného nariadenia o VSP uplynie 31. decembra 2023. S cieľom umožniť hospodárskym subjektom a zvýhodneným krajinám prispôsobiť sa novému nariadeniu Komisia začala s prípravami nového nariadenia. Zámerom je, aby nové nariadenie pokračovalo v rovnakej politike podpory udržateľného hospodárskeho, sociálneho

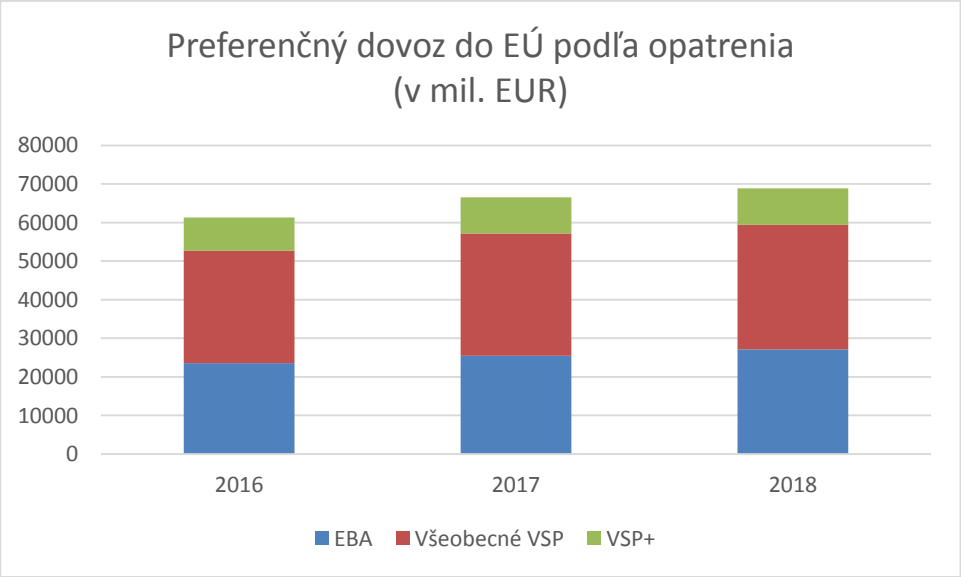
a environmentálneho rozvoja zvýhodnených krajín podľa VSP vrátane dodržiavania dobrej správy vecí verejných a ľudských práv s hlavným cieľom zameraným na odstránenie chudoby. Verejné konzultácie sa uskutočnia v roku 2020.

Európsky parlament prijal 14. marca 2019 nelegislatívne uznesenie o vykonávaní nariadenia o VSP[xiv]. Európsky parlament uznáva pozitívny vplyv nariadenia o VSP a so zreteľom na prípravu budúceho nariadenia o VSP predkladá niekoľko odporúčaní. Budúce nariadenie by malo predovšetkým podporovať diverzifikáciu, klásť väčší dôraz na zlepšovanie environmentálnych noriem a posilňovať monitorovanie.

4. VSP JE PRODUKTÍVNY: HOSPODÁRSKE VÝHODY PRE ROZVOJOVÉ KRAJINY

Vo vykazovanom období rokov 2018 – 2019 celková hodnota dovozu z krajín VSP do EÚ, aj napriek malému počtu zvýhodnených krajín podľa VSP, výrazne vzrástla zo 61,3 miliardy EUR v roku 2016 na 68,9 miliardy EUR v roku 2018. 32,3 miliardy EUR pochádzalo z krajín, ktoré využívajú všeobecné opatrenie VSP, približne 9,5 miliardy EUR od zvýhodnených krajín podľa VSP+ a 27,1 miliardy EUR od krajín EBA[xv].

Graf 1. Hodnota dovozu do EÚ podľa troch opatrení v rámci VSP

Pri pohľade na **celkový dovoz do EÚ** (vrátane nepreferenčného dovozu) v období rokov 2016 – 2018 sa dovoz zo zvýhodnených krajín v rámci VSP zvýšil o 16,2 %. V krajinách EBA sa vývoz do EÚ zvýšil o 9,9 %, vo zvýhodnených krajinách podľa VSP+ o 13,4 % a v krajinách využívajúcich všeobecné opatrenie VSP o 18,8 %. **India** je zvýhodnenou krajinou podľa VSP s najväčším podielom na celkovom dovoze (vrátane nepreferenčného dovozu), za ktorou nasleduje **Vietnam, Nigéria, Bangladéš** a **Indonézia**.

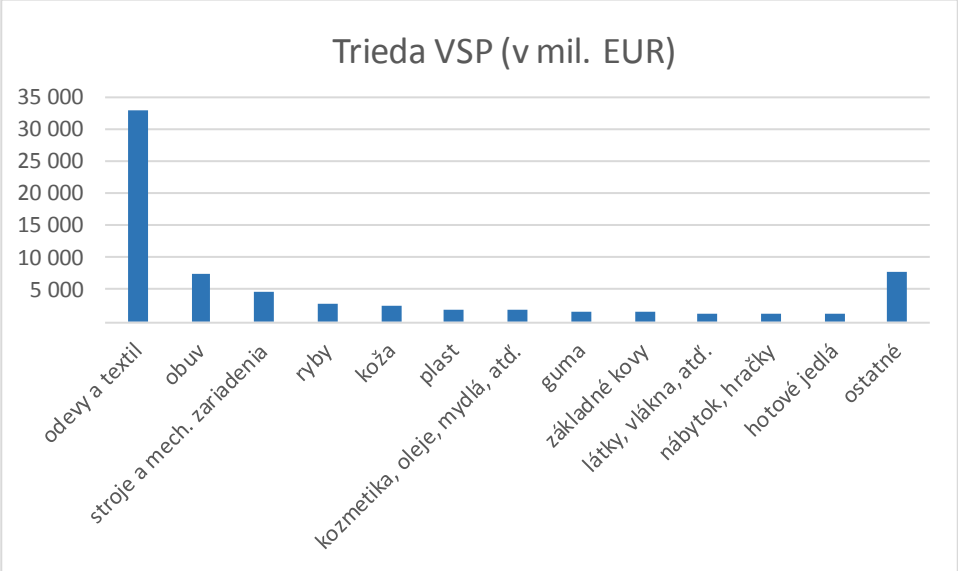
Pokiaľ ide o **preferenčný dovoz**, **Bangladéš** sa stal najväčším partnerom EÚ v rámci VSP, po ktorom nasledovala **India**, **Indonézia, Vietnam a Pakistan**.

Tabuľka 1. Hodnota dovozu do EÚ z hlavných zvýhodnených krajín podľa VSP (v miliónoch EUR) a ich percentuálny podiel na celkovom dovoze a celkovom dovoze do EÚ v rámci VSP v roku 2018

Zvýhodnená krajina podľa VSP	Dovoz v rámci VSP (v mil. EUR)	Celkový dovoz do EÚ (v mil. EUR)	Podiel krajiny VSP na dovoze do EÚ	Podiel krajiny VSP na celkovom dovoze do EÚ v rámci VSP	% dovozu ako podiel na celkovom dovoze do EÚ
Bangladéš	16 776	17 401	96,4%	24,4%	0,96%
India	16 378	43 601	37,6%	23,8%	2,41%
Vietnam	8 994	37 531	24,0%	13,1%	2,07%
Indonézia	6 616	15 557	42,5%	9,6%	0,86%
Pakistan	5 885	6 740	87,3%	8,5%	0,37%
Kambodža	4 987	5 255	94,9%	7,2%	0,29%
Mjanmarsko	1 926	2 189	88,0%	2,8%	0,12%
Filipíny	1 915	7 490	25,6%	2,8%	0,41%
Srí Lanka	1 365	2 755	49,5%	2,0%	0,15%
Mozambik	1 219	1 840	66,3%	1,8%	0,10%
Senegal	367	543	67,6%	0,5%	0,03%
Mauritánia	353	523	67,4%	0,5%	0,03%
Malawi	260	301	86,6%	0,4%	0,02%
Tanzánia	256	473	54,2%	0,4%	0,03%
Etiópia	236	642	36,8%	0,3%	0,04%
Laos	182	251	72,6%	0,3%	0,01%
Uganda	131	471	27,9%	0,2%	0,03%
Nigéria	115	18 715	0,6%	0,2%	1,03%

Pokiaľ ide o **triedy** výrobkov, väčšinu dovozu v rámci VSP (47,9 % z 33 miliárd EUR) naďalej tvoria **odevy a textil**, ďalej **obuv** (11 %), **mechanické zariadenia** (7 %), **výrobky z rýb** (4 %), **koža** (3,7 %) a **plasty** (2,7 %) – pozri graf 2.

Graf 2. Hlavné triedy dovážaných výrobkov do EÚ v rámci VSP v roku 2018

4.1. Strednodobé hodnotenie: VSP je účinný

V roku 2018 Komisia predložila Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní nariadenia o VSP[xvi]. Toto strednodobé hodnotenie preukazuje, že VSP plní očakávania: úspešne sa mu podarilo zamerať preferencie na krajiny, ktoré to najviac potrebujú, čo prispelo k ich udržateľnému rozvoju. Účinnosť EÚ v rámci VSP sa zvýšila vďaka mechanizmu monitorovania, ktorý viedol k zlepšeniu ľudských a pracovných práv. V textilnom a odevnom priemysle mal preferenčný vývoz v rámci EBA pozitívny vplyv na podnikanie a vytváranie pracovných miest.

Niektoré odporúčania zo strednodobého hodnotenia a následné opatrenia

- *Pokiaľ ide o zvýšenú transparentnosť:* Komisia zvažuje zavedenie niekoľkých praktických opatrení na zlepšenie monitorovania VSP+, na intenzívnejšie zapájanie občianskej spoločnosti a zvýšenie informovanosti podnikov a organizácií občianskej spoločnosti vrátane sociálnych partnerov.
- *Využívanie ochranných ustanovení uvedených v nariadení o VSP:* v roku 2019 Európska únia v nadväznosti na vyšetrovanie podľa nariadenia o VSP uložila ochranné opatrenia, pokiaľ ide o ryžu indica s pôvodom v Kambodži a Mjanmarsku.
- *Iniciovanie postupov zrušenia VSP, ak príslušné monitorovacie orgány informujú o závažných a systematických porušeniach:* Komisia 11. februára 2019 začala konanie o dočasnom zrušení, pokiaľ ide o colné preferencie poskytované Kambodži.
- *Intenzívnejšia podpora spolupráce s rozvojovými partnermi a pritiahnutie väčšieho množstva investícií do najmenej rozvinutých krajín.*

5. VSP PRISPIEVA K UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU

Pokiaľ ide o pracovné a ľudské práva, v strednodobom hodnotení sa zistilo, že VSP+ vykazuje účinnosť pri vytváraní pákového efektu prostredníctvom mechanizmu VSP+ na monitorovanie a perspektívy pristúpenia (pre kandidátske krajiny). Vyššia frekvencia a lepší rozsah monitorovania dodržiavania VSP+ prispeli k zvýšeniu pákového efektu EÚ.

Počas vykazovaného obdobia rokov 2018 – 2019 útvary Európskej komisie a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) uskutočnili monitorovacie misie v **Arménsku, Bolívii, Kirgizsku, Mongolsku, Pakistane,** na **Filipínach a Srí Lanke,** v **Kambodži, Bangladéši a Mjanmarsku**. Okrem vplyvu, ktorý má VSP na tvorbu pracovných miest, v prípade ktorých sa odhady pohybujú medzi 500 000 v Mjanmarsku a 5 miliónmi v Bangladéši, viedla táto spolupráca aj k väčšej pozornosti venovanej pracovným normám, ľudským právam a v prípade VSP+ životnému prostrediu a dobrej správe vecí verejných.

Pokrok sa dosiahol aj v oblasti **práv detí**: V **Mongolsku** boli prijaté akty na ochranu práv dieťaťa a rozpočty sa výrazne zvýšili. **Paraguaj** vynaložil väčšie úsilie na podporu a ochranu práv detí. Na **Srí Lanke** sa úroveň detskej práce znížila na 1 %. V **Bolívii** sa minimálny vek pre prácu zosúladil s normami MOP. V **Pakistane** vláda súhlasila s prieskumom detskej práce. **Kapverdská republika** dosiahla významný pokrok v kriminalizácii sexuálneho vykorisťovania maloletých.

Pristupuje sa aj k riešeniu **potenciálneho zvrátenia právnych predpisov v oblasti ľudských práv**. Znepokojujúce sú aj výzvy na opätovné zavedenie **trestu smrti**. Najviac obáv spôsobuje opätovná výzva na hlasovanie o návrhu zákona o treste smrti na **Filipínach**. Takýto návrh zákona by bol v rozpore so záväzkami, ktoré **Filipíny** prijali v rámci Druhého opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach. Na **Srí Lanke** sú dôvodom na obavy vyhlásenia, podľa ktorých by sa malo pokračovať v popravách. Napriek tomu však situácia nie je úplne beznádejná: počas nedávnej misie VSP+ boli vládni predstavitelia na Srí Lanke presvedčení, že by sa v tejto súvislosti mohlo presadiť *de facto* moratórium. **Mongolsko** na základe svojho posúdenia dospelo k záveru, že opätovné zavedenie trestu smrti by bolo nezlučiteľné s jeho medzinárodnými záväzkami. Toto posúdenie pomohlo zabrániť plánom na opätovné zavedenie trestu smrti. A napokon, **Pakistan** rokuje o znížení počtu trestných činov, za ktoré možno uložiť trest smrti, pričom podstatne znížil množstvo popráv a zreformoval postup pre žiadosti o milosť.

V niektorých krajinách **sa priestor občianskej spoločnosti zmenšuje**. V **Pakistane** dochádza k vyhosteniu viacerých medzinárodných mimovládnych organizácií, čo má vplyv na slobody organizácií, ktoré stále pôsobia v krajine. Sloboda prejavu prostredníctvom médií je takisto ohrozená. V **Bolívii** hlásia slovné a fyzické násilie voči obhajcom ľudských práv a novinárom, ako aj čoraz väčší počet trestných konaní vedených proti nim. Pokiaľ ide o **Filipíny**, existujú vážne obavy v súvislosti s počtom mŕtvych obetí spojených s kampaňou proti nelegálnym drogám a nedostatkom účinných, nestranných a transparentných vyšetrovaní všetkých prípadov úmrtí. Priestor občianskej spoločnosti sa zmenšuje aj v dôsledku opatrení prijatých v súvislosti s **vojnou proti terorizmu**. Tie viedli k rastúcemu násiliu voči členom občianskej spoločnosti, obhajcom ľudských práv, pôvodným obyvateľom, novinárom či právnikom. V **Kambodži** sa za posledné tri roky zhoršilo dodržiavanie demokratických zásad, ľudských práv a zásad právneho štátu a zároveň sa zmenšil priestor pre politickú opozíciu, médiá a občiansku spoločnosť.

Na druhej strane **Arménsko** preukázalo výrazné zlepšenie v oblasti slobody prejavu a zhromažďovania počas „zamatovej revolúcie“, ktorá sa uskutočnila v roku 2018.

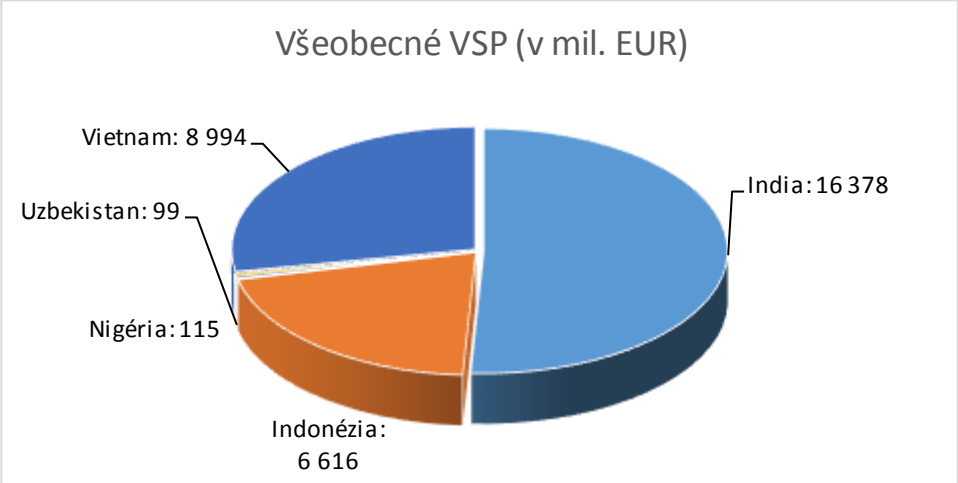
V oblasti **pracovných práv** naďalej pretrvávajú obavy týkajúce sa **slobody združovania** na **Srí Lanke, v Pakistane, Bangladéši a Mjanmarsku**. V **Kirgizsku** by prijatie návrhu zákona o odborových zväzoch výrazne obmedzilo nezávislosť odborových zväzov. **Filipínsky** kongres schválil návrh zákona o trvalom pracovnom pomere s cieľom ukončiť zneužívanie externalizovaných dočasných pracovných zmlúv, ktoré prezident nedávno vetoval.

Pokiaľ ide o životné prostredie a zmenu klímy, krajiny zlepšili podávanie správ (napr. v súvislosti s Dohovorom o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín). Všetky zvýhodnené krajiny podpísali **Parížsku dohodu a Kigalský dodatok k Montrealskému protokolu**. Je však pravdepodobné, že väčšie zameranie na životné prostredie počas monitorovania by mohlo zabezpečiť výraznejšie účinky. Očakáva sa, že globálny rámec pre biodiverzitu po roku 2020 vychádzajúci z Dohovoru o biologickej diverzite stanoví pevnejšie ciele a mechanizmy hodnotenia pokroku a vykonávania tohto rámca v jednotlivých krajinách.

6. VŠEOBECNÉ OPATRENIE VSP

Počas vykazovaného obdobia rokov 2018 – 2019 opustili systém VSP **Ghana**, **Pobrežie Slonoviny a Svazijsko** z dôvodu uzatvorenia dohôd o voľnom obchode s EÚ, zatiaľ čo jedna krajina sa k systému pripojila (**Samoa**) v dôsledku preradenia z postavenia najmenej rozvinutej krajiny, čím sa celkový počet zvýhodnených krajín na konci tohto obdobia zvýšil na 15. Nasledujúci graf znázorňuje rozdelenie preferenčného dovozu[xvii] v rámci všeobecného opatrenia VSP v roku 2018.

Graf 3. Hlavné zvýhodnené krajiny podľa všeobecného opatrenia VSP v roku 2018 (Dovoz do EÚ v miliónoch EUR)

Napriek tomu, že sa úroveň dovozu VSP mierne znížila (zo 16,6 miliardy EUR v roku 2016 na 16,4 miliardy EUR v roku 2018), **India zostáva naďalej najväčšou zvýhodnenou krajinou** podľa všeobecného opatrenia VSP s podielom 50,8 % na celkovom dovoze do EÚ v rámci VSP, za ktorou nasleduje **Vietnam** (27,9 %) a **Indonézia** (20,5 %). **Nigéria** a **Uzbekistan** uzatvárajú prvých päť miest s nepatrnými podielmi (0,4 % a 0,3 %).

Preradenie výrobkov

Preradenie výrobkov znamená odstránenie preferencií zvýhodneným krajinám podľa VSP na konkrétne triedy výrobkov, a to na základe odôvodnenia, že dovoz týchto výrobkov si už nevyžaduje preferencie EÚ. Vzťahuje sa na všeobecné opatrenie VSP. Nové preradenia sa budú uplatňovať od 1. januára 2020 do 31. decembra 2022:

Tabuľka 2. Preradenie výrobkov v období rokov 2017 – 2019 a 2020 – 2022

Zvýhodnená krajina podľa VSP	Trieda VSP preradená k 31. decembru 2019	Trieda VSP preradená od 1. januára 2020	Opis výrobku
India	S-5		nerastné výrobky
	S-6a	S-6a	anorganické a organické chemikálie
	S-11a	S-11a	textílie
	S-14	S-14	perly a drahé kovy
	S-15a	S-15a	železo, oceľ a predmety zo železa a z ocele
	S-15b	S-15b	základné kovy (okrem železa a ocele), predmety zo základných kovov (okrem predmetov zo železa a ocele)
		S-17a	železničné alebo električkové lokomotívy, koľajové vozidlá
	S-17b	S-17b	motorové vozidlá, bicykle, lietadlá a kozmické lode, lode a člny
Indonézia	S-1a	S-1a	živé zvieratá a živočíšne výrobky okrem rýb
	S-3	S-3	živočíšne alebo rastlinné oleje, tuky a vosky
		S-5	nerastné výrobky
		S-9a	drevo a drevené výrobky; drevné uhlie
Keňa	S-2a	S-2a	živé rastliny a kvetinárske výrobky
Ukrajina	S-17a		železničné a električkové vozidlá a výrobky
	S-3		živočíšne alebo rastlinné oleje, tuky a vosky

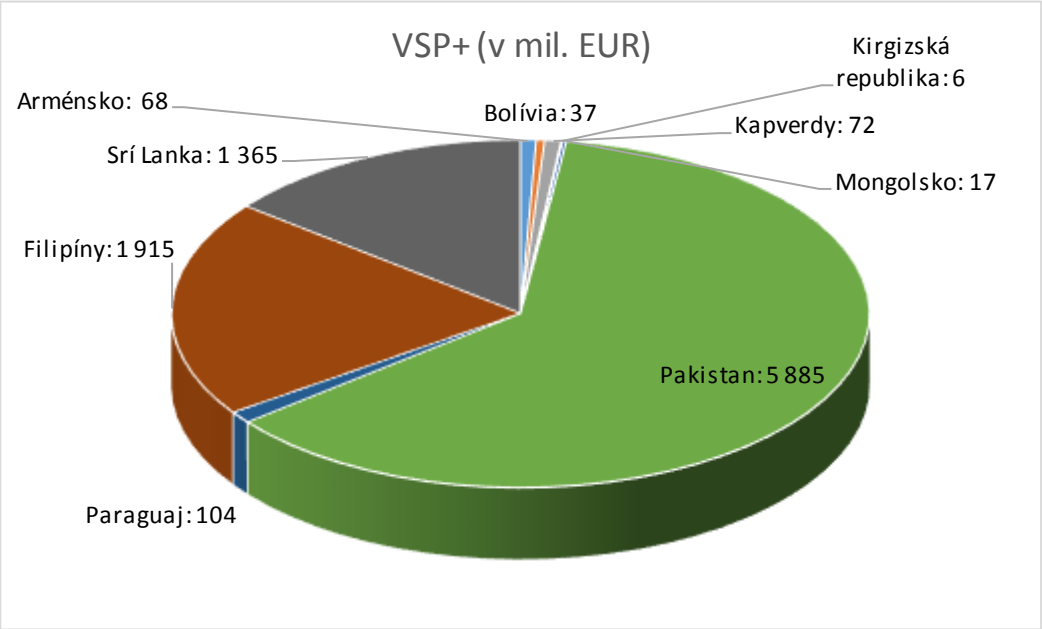
7. OPATRENIE VSP+

Systém VSP+ je jedným z hlavných nástrojov EÚ na podporu udržateľného rozvoja v zraniteľných rozvojových krajinách. Krajiny musia spĺňať dva ďalšie súbory kritérií: i) zraniteľnosť (pozostáva z podielu na dovoze a hospodárskej diverzifikácie) a ii) udržateľný rozvoj. Pokiaľ ide o udržateľný rozvoj, krajiny sú povinné ratifikovať 27 základných medzinárodných dohovorov o ľudských a pracovných právach, ochrane

životného prostredia a dobrej správe vecí verejných. Krajiny navyše nesmú mať výhrady, ktoré sú týmito dohovormi zakázané, pričom najnovšie závery monitorovacích orgánov podľa týchto dohovorov nesmú identifikovať nijaké závažné zlyhanie pri ich účinnom vykonávaní. Vykazované obdobie rokov 2018 – 2019 sa vzťahuje na deväť zvýhodnených krajín podľa VSP+: **Arménsko, Bolíviu, Kapverdy, Kirgizsko, Mongolsko, Pakistan, Paraguaj, Filipíny a Srí Lanku.**

Paraguaj prestal využívať VSP+ 1. januára 2019, pretože bol tri po sebe nasledujúce roky klasifikovaný ako krajina s vyšším stredným príjmom. V grafe 4 sa uvádza hodnota preferenčného dovozu z krajín VSP+ v roku 2018. Najväčší podiel pochádza z **Pakistanu**, ktorý predstavoval 62,2 % celkového dovozu do EÚ v rámci VSP+ (v porovnaní so 74 % v roku 2018).

Graf 4. Hlavné zvýhodnené krajiny podľa opatrenia VSP+ v roku 2018 (dovoz do EÚ v miliónoch EUR)

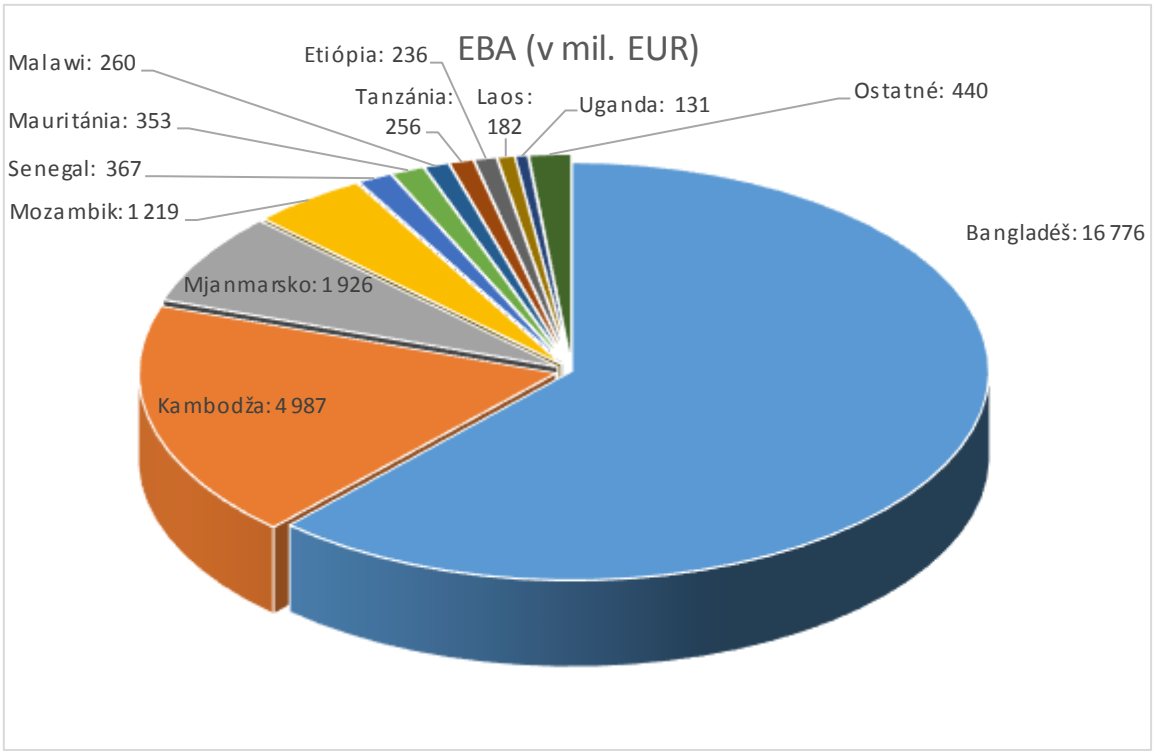

8. OPATRENIE VŠETKO OKREM ZBRANÍ (EBA)

Opatrenie Všetko okrem zbraní je hlavný obchodný nástroj EÚ, ktorého cieľom je pomôcť najchudobnejším a najslabším krajinám vo svete – najmenej rozvinutým krajinám. Jedna krajina (**Samoa**) opustila EBA v roku 2019 z dôvodu preradenia z postavenia najmenej rozvinutej krajiny v roku 2014, čím sa celkový počet zvýhodnených krajín zmenil na 48.

V grafe 5 sa uvádza rozdelenie hodnôt a percentuálneho podielu preferenčného dovozu do EÚ z krajín EBA v roku 2018. Najväčší podiel dovozu spomedzi zvýhodnených krajín podľa EBA sa zaznamenal z **Bangladéši** (61,8 %), za ktorým nasledovali **Kambodža** (18,4 %) a **Mjanmarsko** (7,1 %). Pokiaľ ide o zvýhodnené krajiny podľa VSP vo všeobecnosti, **Bangladéš v roku 2018 predbehol Indiu** (s preferenčným dovozom vo výške 16,8 miliardy EUR v porovnaní so 16,4 miliardy EUR z Indie).

Graf 5. Hlavné zvýhodnené krajiny podľa opatrenia Všetko okrem zbraní v roku 2018 (dovoz do EÚ v miliónoch EUR)

9. PARTNERSTVÁ

VSP je viac než len obchodný nástroj: dialóg s EÚ o účinnom vykonávaní medzinárodných dohovorov podporuje dlhodobý udržateľný rozvoj dotknutých krajín.

EÚ zároveň poskytuje partnerom finančné prostriedky s cieľom pomôcť s vykonávaním dohovorov, aby mohli využívať výhody vo väčšej miere:

V **Mongolsku** bolo možné identifikovať výrobky, ktoré by sa mohli prostredníctvom opatrenia VSP+ uvádzať na trh v EÚ. Na žiadosť vlády podpora rozpočtu z EÚ zahŕňala prieskum detskej práce. Na **Srí Lanke** EÚ poskytla pomoc pri vypracovávaní národnej vývoznej stratégie. Prostredníctvom technickej pomoci EÚ v **Kirgizskej republike** sa podporila informovanosť o normách, postupoch a obchodných modeloch EÚ, čím sa zvýšila miera využívania preferencií. V **Arménsku** podpora regionálnych organizácií občianskej spoločnosti prispela k vypracovaniu alternatívnych správ k správam OSN, založených na dôkazoch. V **Kapverdskej republike** EÚ podporila prvé združenie pracovníkov v domácnosti. V **Bolívii** EÚ podporila zriadenie centra poskytujúceho bezplatné právne poradenstvo v prípadoch politického násilia. V **Pakistane** EÚ podporila projekt zameraný na posilnenie sociálno-ekonomických práv žien pracujúcich v odvetví poľnohospodárstva v Pandžábe. Program „SMART **Myanmar**“ v **Mjanmarsku** podporuje udržateľnú spotrebu a výrobu odevov. Prostredníctvom projektu Obchod pre dôstojnú prácu spolupracuje EÚ s MOP na zlepšení uplatňovania základných dohovorov MOP v **Bangladéši**.

10. ZÁVER

Jednostranné obchodné preferencie EÚ pomáhajú krajinám vyrovnať sa s chudobou tým, že vytvárajú hospodárstvo založené na hodnotách: viac ako 10 % dovozu do EÚ pochádza zo zvýhodnených krajín podľa VSP (vrátane nepreferenčného dovozu). Tým, že VSP uľahčuje vývoz do EÚ, priťahuje investície a podporuje ich integráciu do globálnych hodnotových reťazcov. Tým sa vytvárajú pracovné miesta a príjmy.

VSP so sebou prináša stimuly na investovanie vo zvýhodnených krajinách. Aj napriek tomu, že podiel preferenčného dovozu na celkovom dovoze do EÚ je obmedzený (3,8 % v roku 2018), povzbudilo to spoločnosti a vlády, aby podnikanie spojili s udržateľným rozvojom. Presadzovanie dobrej správy vecí verejných a ľudských práv poskytuje predvídateľnejšie podnikateľské prostredie. V odevnom priemysle nákupcovia z EÚ zavádzajú nové obchodné modely s vysokými (vyššími) environmentálnymi a pracovnými normami. Tieto medzinárodné hodnoty zvyšujú konkurencieschopnosť spoločností.

VSP musí zostať relevantný z hľadiska rozvoja Preferencie sú narúšané obchodnými dohodami. Zabezpečenie súdržnosti s inými politikami sa stalo ešte dôležitejším aspektom na zabezpečenie toho, aby mohli zvýhodnené krajiny využívať VSP. To zahŕňa podporu diverzifikácie hospodárstiev, pritiahnutie nových investorov, uľahčenie obchodu a zvýšenie informovanosti.

VSP si vyžaduje silné partnerstvá: EÚ bude naďalej úzko spolupracovať so zvýhodnenými krajinami a zainteresovanými stranami. Títo partneri vrátane Európskeho parlamentu a členských štátov EÚ sú nevyhnutní na dosiahnutie pokroku v rámci programu udržateľného rozvoja do roku 2030. Priemysel EÚ zastáva vedúce postavenie s vysokou úrovňou, pokiaľ ide o pracovné postupy, výrobné procesy a životné prostredie, a prostredníctvom obchodných plánov jednotlivých krajín môže podporovať ich udržateľný rozvoj.

Prostredníctvom prístupu na trh EÚ pomáhame rozvojovým krajinám v ich úsilí o hospodársky rast, znižovanie chudoby, dobrú správu vecí verejných a udržateľný rozvoj.

PRÍLOHA I. ZVÝHODNENÉ KRAJINY

Tabuľka 1. Všeobecné opatrenie VSP

	Zvýhodnené krajiny podľa všeobecného VSP počas vykazovaného obdobia rokov 2018 – 2019	Zmeny postavenia zvýhodnených krajín počas rokov 2018 – 2019 a nasledujúcich rokov
1.	Cookove ostrovy	
2.	Pobrežie Slonoviny	Systém opustilo 1. januára 2019
3.	Ghana	Systém opustila 1. januára 2019
4.	India	
5.	Indonézia	
6.	Keňa	
7.	Mikronézske federatívne štáty	
8.	Nauru	
9.	Nigéria	
10.	Niue	
11.	Konžská republika	
12.	Samoa	Do systému vstúpila 1. januára 2019 po opustení EBA
13.	Svazijsko	Systém opustilo 1. januára 2019
14.	Sýria	
15.	Tadžikistan	
16.	Tonga	
17.	Uzbekistan	
18.	Vietnam	Zo systému bude vyňatý dva roky po nadchádzajúcom nadobudnutí platnosti dohody o voľnom obchode s EÚ

Tabuľka 2. Opatrenie VSP+

	Zvýhodnené krajiny podľa VSP+ počas vykazovaného obdobia rokov 2018 – 2019	Zmeny postavenia zvýhodnených krajín podľa GSP+ počas rokov 2018 – 2019 a nasledujúcich rokov
1.	Arménsko	Systém môže opustiť do 1. januára 2022*
2.	Bolívia	
3.	Kapverdská republika	
4.	Kirgizsko	
5.	Mongolsko	
6.	Pakistan	
7.	Paraguaj	Systém opustil 1. januára 2019
8.	Filipíny	
9.	Srí Lanka	Systém môže opustiť do 1. januára 2023*

* V závislosti od klasifikácie vyššieho stredného príjmu, ktorú používa Svetová banka.

Tabuľka 3. Opatrenie EBA

Zvýhodnené krajiny podľa EBA počas vykazovaného obdobia rokov 2018 – 2019			
1.	Afghanistan	26.	Mali
2.	Angola	27.	Mauritánia
3.	Bangladéš	28.	Malawi
4.	Bután	29.	Mjanmarsko/Barma
5.	Burkina Faso	30.	Mozambik
6.	Burundi	31.	Nepál
7.	Benin	32.	Niger
8.	Kambodža	33.	Rwanda
9.	Čad	34.	Samoa **(vyňatá zo systému 1. januára 2019)**
10.	Konžská demokratická republika	35.	Sierra Leone
11.	Stredoafrická republika	36.	Senegal
12.	Komorské ostrovy	37.	Šalamúnove ostrovy
13.	Džibuti	38.	Somálsko
14.	Eritrea	39.	Južný Sudán
15.	Etiópia	40.	Sudán
16.	Gambia	41.	Svätý Tomáš a Princov ostrov
17.	Guinea	42.	Tanzánia
18.	Rovníková Guinea	43.	Východný Timor
19.	Guinea-Bissau	44.	Togo
20.	Haiti	45.	Tuvalu
21.	Kiribati	46.	Uganda
22.	Laoská ľudovodemokratická republika	47.	Vanuatu
23.	Libéria	48.	Jemen
24.	Lesotho	49.	Zambia
25.	Madagaskar		

PRÍLOHA II. ŠTATISTICKÉ INFORMÁCIE

Tabuľka 1. Hodnota preferenčného dovozu pre všetky krajiny VSP (v tis. EUR)*

Zdroj : COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
Trieda VSP	Tretia krajina	Trieda výrobku	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia
			Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %	Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %	Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %
Všetky systémy VSP	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	157 968 285	77 772 810	61 304 975	78,8	171 015 879	81 859 271	66 500 268	81,2	183 561 869	84 197 170	68 867 982	81,8
VSP EBA	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	36 231 581	25 629 460	23 542 234	91,9	36 322 070	27 282 563	25 470 092	93,4	39 815 338	29 042 288	27 135 733	93,4
Všeobecné VSP	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	104 700 491	41 659 377	29 168 901	70,0	115 944 571	43 256 512	31 682 039	73,2	124 430 850	43 762 080	32 264 222	73,7
VSP+	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	17 036 213	10 483 974	8 593 840	82,0	18 749 238	11 320 197	9 348 137	82,6	19 315 681	11 392 802	9 468 028	83,1

Tabuľka 2. Hodnota preferenčného dovozu pre krajiny všeobecného opatrenia VSP (v tis. EUR)*

Zdroj : COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
Trieda VSP	Tretia krajina	Trieda výrobku	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia
			Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %	Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %	Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	VSP v %
Všeobecné VSP	Kongo	Všetky triedy	1 048 684	34 084	14 350	42,1	1 001 210	20 113	13 739	68,3	847 801	40 989	32 744	79,9
Všeobecné VSP	Cookove ostrovy	Všetky triedy	8 659	246	31	12,7	7 721	54	3	6,3	12 118	29		
Všeobecné VSP	Ghana	Všetky triedy	2 287 682	683 385	868	0,1	1 791 855	742 412	5 677	0,8	2 591 628	766 996	1 256	0,2
Všeobecné VSP	India	Všetky triedy	37 687 522	18 889 804	16 638 803	88,1	42 011 292	18 521 203	16 055 203	86,7	43 601 093	18 765 680	16 377 580	87,3
Všeobecné VSP	Indonézia	Všetky triedy	14 029 260	7 314 440	5 166 233	70,6	15 508 752	8 054 954	6 372 484	79,1	15 557 258	8 173 754	6 616 400	80,9
Všeobecné VSP	Pobrežie Slonoviny	Všetky triedy	4 535 782	1 294 557	2 070	0,2	4 352 843	1 294 499	1 540	0,1	3 987 626	1 166 178	467	0,0
Všeobecné VSP	Keňa	Všetky triedy	1 268 546	870 131	16 288	1,9	1 227 254	392 672	3 373	0,9	1 264 239	419 889	2 648	0,6
Všeobecné VSP	Mikronézia	Všetky triedy	450	442	112	25,4	144	142	81	57,5	122	112	62	55,0
Všeobecné VSP	Nauru	Všetky triedy	95	53			68	43			274	14		
Všeobecné VSP	Nigéria	Všetky triedy	10 844 785	157 780	101 974	64,6	13 207 881	164 081	107 070	65,3	18 715 007	147 040	114 661	78,0
Všeobecné VSP	Niue	Všetky triedy	267	181			231	21			346	22		
Všeobecné VSP	Svazijsko	Všetky triedy	121 534	21 049	56	0,3	84 692	15 358			63 303	19 269	29	0,2
Všeobecné VSP	Sýria	Všetky triedy	49 489	20 230	8 911	44,1	52 984	23 482	10 448	44,5	57 873	23 931	12 040	50,3
Všeobecné VSP	Tadžikistan	Všetky triedy	81 968	12 916	11 822	91,5	42 857	17 412	15 527	89,2	46 884	15 383	14 083	91,5
Všeobecné VSP	Tonga	Všetky triedy	863	125	35	28,2	312	106	56	52,4	1 403	1 019	97	9,5
Všeobecné VSP	Uzbekistan	Všetky triedy	117 189	86 289	75 689	87,7	176 378	134 804	121 308	90,0	152 522	112 334	98 606	87,8
Všeobecné VSP	Vietnam	Všetky triedy	32 617 715	12 273 664	7 131 655	58,1	36 478 097	13 875 158	8 975 529	64,7	37 531 353	14 109 440	8 993 548	63,7

* „Celkový dovoz“ zahŕňa všetok dovoz vrátane výrobkov, pri ktorých sa automaticky využíva doložka najvyšších výhod, teda nulové sadzby. V položke „oprávnený dovoz v rámci EBA“ sa uvádzajú len výrobky v rámci EBA, na ktoré sa inak nulové sadzby doložky najvyšších výhod nevzťahujú.

Tabuľka 3. Hodnota preferenčného dovozu pre krajiny EBA (v tis. EUR)*

Zdroj : COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
Trieda VSP	Tretia krajina	Trieda výrobku	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia VSP v %	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia VSP v %	Dovoz (v tis. EUR)			Miera využitia VSP v %
			Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP		Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP		Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	
VSP EBA	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	36 231 581	25 629 460	23 542 234	91,9	36 322 070	27 282 563	25 470 092	93,4	39 815 338	29 042 288	27 135 733	93,4
VSP EBA	Afghanistan	Všetky triedy	18 886	5 632	2 846	50,5	21 365	7 112	3 792	53,3	25 966	11 958	6 962	58,2
VSP EBA	Angola	Všetky triedy	4 156 543	69 808	30 828	44,2	2 273 906	55 874	28 024	50,2	3 628 254	47 610	32 460	68,2
VSP EBA	Bangladéš	Všetky triedy	16 384 267	16 321 080	15 617 510	95,7	16 744 627	16 676 909	16 145 456	96,8	17 400 928	17 327 005	16 776 310	96,8
VSP EBA	Benin	Všetky triedy	39 218	5 115	4 817	94,2	18 048	3 132	2 830	90,4	17 034	4 128	3 454	83,7
VSP EBA	Bután	Všetky triedy	2 604	2 139	1 884	88,1	13 218	13 121	12 954	98,7	26 226	25 475	24 972	98,0
VSP EBA	Burkina Faso	Všetky triedy	109 149	10 928	9 912	90,7	165 781	16 468	15 422	93,6	189 383	19 177	17 953	93,6
VSP EBA	Burundi	Všetky triedy	31 925	292	260	89,3	24 881	186	86	46,5	24 477	226	139	61,6
VSP EBA	Kambodža	Všetky triedy	4 595 590	4 529 091	4 179 306	92,3	4 957 827	4 922 461	4 711 554	95,7	5 254 668	5 214 970	4 987 305	95,6
VSP EBA	Stredoafrická republika	Všetky triedy	16 556	748	6	0,9	12 258	385	363	94,2	13 335	358		
VSP EBA	Čad	Všetky triedy	114 667	978			200 324	229			344 373	1 047	0	0,0
VSP EBA	Komory	Všetky triedy	15 515	7 505	7 168	95,5	19 463	9 603	8 974	93,5	26 128	8 848	5 861	66,2
VSP EBA	Konžská demokratická re	Všetky triedy	738 795	6 001	3 595	59,9	747 666	8 701	7 030	80,8	693 937	34 773	33 419	96,1
VSP EBA	Džibuti	Všetky triedy	23 097	5 402	156	2,9	17 952	8 793	266	3,0	12 918	5 300	194	3,7
VSP EBA	Rovníková Guinea	Všetky triedy	1 237 741	22 795	19 052	83,6	1 046 548	13 428	11 680	87,0	1 263 790	7 028	1 900	27,0
VSP EBA	Eritrea	Všetky triedy	13 248	2 171	2 031	93,6	19 991	2 057	1 995	97,0	2 290	2 121	1 969	92,8
VSP EBA	Etiópia	Všetky triedy	712 168	400 421	245 789	61,4	651 593	248 859	228 748	91,9	641 581	245 054	236 088	96,3
VSP EBA	Gambia	Všetky triedy	14 039	10 512	9 933	94,5	11 847	6 660	6 475	97,2	17 864	11 640	9 859	84,7
VSP EBA	Guinea	Všetky triedy	522 866	2 664	811	30,5	442 790	3 062	1 447	47,3	507 006	1 843	1 022	55,4
VSP EBA	Guinea-Bissau	Všetky triedy	1 602	404			3 199	30			3 491	401	198	49,4
VSP EBA	Haiti	Všetky triedy	39 484	15 996	13 823	86,4	47 254	22 831	19 873	87,0	51 642	17 920	15 201	84,8
VSP EBA	Kiribati	Všetky triedy	152	97			300	211	140	66,4	298	178	158	88,6
VSP EBA	Laos	Všetky triedy	235 140	177 175	170 097	96,0	273 718	190 102	179 627	94,5	250 958	196 320	182 257	92,8
VSP EBA	Lesotho	Všetky triedy	207 516	2 875	2 047	71,2	270 789	5 617	1 253	22,3	352 205	5 862	1 586	27,1
VSP EBA	Libéria	Všetky triedy	272 913	4 301	379	8,8	534 157	1 219	49	4,0	341 751	542	5	0,9
VSP EBA	Madagaskar	Všetky triedy	935 078	702 377	9 859	1,4	1 114 120	843 318	22 715	2,7	1 166 604	900 121	20 387	2,3
VSP EBA	Malawi	Všetky triedy	267 919	215 082	214 029	99,5	364 680	306 073	304 207	99,4	300 737	263 068	260 300	98,9
VSP EBA	Mali	Všetky triedy	36 626	5 706	4 773	83,6	27 209	4 658	3 618	77,7	41 228	4 564	1 255	27,5
VSP EBA	Mauritánia	Všetky triedy	428 459	224 239	217 879	97,2	497 476	316 171	312 154	98,7	523 375	358 765	352 581	98,3
VSP EBA	Mozambik	Všetky triedy	1 301 694	970 575	964 758	99,4	1 636 345	1 133 619	1 114 523	98,3	1 839 684	1 240 216	1 219 492	98,3
VSP EBA	Mjanmarsko	Všetky triedy	974 013	878 013	828 360	94,3	1 507 975	1 398 240	1 316 449	94,2	2 188 738	2 016 300	1 926 416	95,5
VSP EBA	Nepál	Všetky triedy	94 312	83 435	77 175	92,5	93 138	82 461	74 986	90,9	90 223	78 759	71 368	90,6
VSP EBA	Niger	Všetky triedy	116 024	3 692	3 080	83,4	83 907	3 913	3 504	89,5	7 529	4 011	3 188	79,5
VSP EBA	Rwanda	Všetky triedy	51 349	1 991	947	47,6	56 158	6 511	5 575	85,6	64 459	10 550	10 061	95,4
VSP EBA	Samoa	Všetky triedy	1 882	1 475	293	19,9	5 524	4 051	117	2,9	2 553	669	446	66,6
VSP EBA	Svätý Tomáš a Princov o	Všetky triedy	10 241	183	98	53,5	7 835	151	91	60,5	5 380	744	533	71,7
VSP EBA	Senegal	Všetky triedy	416 579	266 230	255 426	95,9	441 511	337 757	324 888	96,2	542 620	381 831	366 717	96,0
VSP EBA	Sierra Leone	Všetky triedy	222 938	1 645	533	32,4	246 881	3 188	2 342	73,4	230 772	4 071	647	15,9
VSP EBA	Šalamúnove ostrovy	Všetky triedy	53 495	52 945	52 848	99,8	65 781	65 414	65 389	100,0	69 634	68 986	68 804	99,7
VSP EBA	Somálsko	Všetky triedy	13 047	568	15	2,7	18 119	106			23 935	750	609	81,1
VSP EBA	Južný Sudán	Všetky triedy	303	104	70	67,6	234	74	5	6,7	93	35		
VSP EBA	Sudán	Všetky triedy	182 863	23 460	22 751	97,0	171 714	43 275	41 417	95,7	150 264	11 762	10 689	90,9
VSP EBA	Tanzánia	Všetky triedy	620 797	324 271	317 666	98,0	504 007	276 635	268 100	96,9	473 345	263 768	256 364	97,2
VSP EBA	Východný Timor	Všetky triedy	5 369	71			12 880	6 598			9 808	5 181		
VSP EBA	Togo	Všetky triedy	102 775	33 290	24 138	72,5	76 888	20 349	18 669	91,7	78 778	23 650	22 288	94,2
VSP EBA	Tuvalu	Všetky triedy	51	28			155	42			294	34		
VSP EBA	Uganda	Všetky triedy	444 563	150 535	148 273	98,5	511 912	144 142	141 158	97,9	470 893	134 028	131 480	98,1
VSP EBA	Vanuatu	Všetky triedy	3 334	1 475	370	25,1	987	332	180	54,2	1 020	110	22	20,4
VSP EBA	Jemen	Všetky triedy	18 692	6 285	4 574	72,8	31 930	17 315	16 012	92,5	39 584	28 791	26 070	90,5
VSP EBA	Zambia	Všetky triedy	425 496	77 656	72 067	92,8	325 205	51 121	45 955	89,9	403 284	51 739	46 744	90,3

Tabuľka 4. Hodnota preferenčného dovozu pre krajiny VSP+ (v tis. EUR)*

Zdroj : COMEXT – TARIC – ISDB			2016				2017				2018			
Trieda VSP	Tretia krajina	Trieda výrobku	Dovoz (v mil. EUR)			Miera využitia VSP v %	Dovoz (v mil. EUR)			Miera využitia VSP v %	Dovoz (v mil. EUR)			Miera využitia VSP v %
			Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP		Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP		Celkovo	Oprávnený v rámci VSP	Využitý v rámci VSP	
VSP+	Všetky tretie krajiny	Všetky triedy	17 036 213	10 483 974	8 593 840	82,0	18 749 238	11 320 197	9 348 137	82,6	19 315 681	11 392 802	9 468 028	83,1
VSP+	Arménsko	Všetky triedy	310 033	116 430	107 772	92,6	351 132	135 485	130 319	96,2	207 913	74 868	68 162	91,0
VSP+	Bolívia	Všetky triedy	529 756	58 741	55 233	94,0	474 410	58 523	54 344	92,9	592 673	40 672	36 853	90,6
VSP+	Kapverdská republika	Všetky triedy	70 614	68 097	65 886	96,8	72 266	46 474	38 426	82,7	90 454	75 364	71 567	95,0
VSP+	Kirgizská republika	Všetky triedy	72 289	6 089	3 244	53,3	164 933	7 978	4 795	60,1	631 176	10 070	6 112	60,7
VSP+	Mongolsko	Všetky triedy	64 167	18 139	15 264	84,1	69 579	19 509	16 795	86,1	72 587	17 942	16 522	92,1
VSP+	Pakistan	Všetky triedy	6 205 712	5 783 301	5 522 688	95,5	6 592 810	6 114 571	5 877 716	96,1	6 739 519	6 097 752	5 885 055	96,5
VSP+	Paraguaj	Všetky triedy	1 074 459	41 718	36 558	87,6	1 147 669	53 960	47 532	88,1	735 556	110 178	104 408	94,8
VSP+	Filipíny	Všetky triedy	6 306 721	2 361 822	1 681 542	71,2	7 241 862	2 620 112	1 937 602	74,0	7 490 408	2 618 057	1 914 773	73,1
VSP+	Srí Lanka	Všetky triedy	2 402 460	2 029 637	1 105 654	54,5	2 634 576	2 263 585	1 240 607	54,8	2 755 395	2 347 900	1 364 575	58,1

[i] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 978/2012 z 25. októbra 2012, ktorým sa uplatňuje systém všeobecných colných preferencií a zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 732/2008 (Ú. v. EÚ L 303, 31.10.2012, s. 1).

[ii] Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní nariadenia (EÚ) č. 978/2012 {SWD(2018) 430 final}, COM(2018) 665 final, Brusel, 4. októbra 2018.

[iii] http://trade.ec.europa.eu/civilsoc/meetdetails.cfm?meet=11541.

[iv] Pozri Prístup produktov a služieb, ktoré sú predmetom záujmu o vývoz, na trhy najmenej rozvinutých krajín. Poznámka sekretariátu WTO, WT/COMTD/LDC/W/66 z 2. októbra 2018.

[v] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/249 z 12. februára 2019, Ú. v. EÚ L 42, 13.2.2019, s. 6.

[vi] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1979 z 28. augusta 2015, Ú. v. EÚ L 289, 5.11.2015, s. 3.

[vii] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/148 z 27. septembra 2017, Ú. v. EÚ L 26, 31.1.2018, s. 8.

[viii] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1979 z 28. augusta 2015, Ú. v. EÚ L 289, 5.11.2015, s. 3.

[ix] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2017/217 z 5. decembra 2016, Ú. v. EÚ L 34, 9.2.2017, s. 7.

[x] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1979 z 28. augusta 2015, Ú. v. EÚ L 289, 5.11.2015, s. 3.

[xi] Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2018/148 z 27. septembra 2017, Ú. v. EÚ L 26, 31.1.2018, s. 8.

[xii] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/67 zo 16. januára 2019, Ú. v. EÚ L 15, 17.1.2019, s. 5.

[xiii] Vykonávacie rozhodnutie Komisie z 11. februára 2019 o začatí konania o dočasnom zrušení colných preferencií poskytovaných Kambodžskému kráľovstvu podľa článku 19 nariadenia (EÚ) č. 978/2012, Ú. v. EÚ C 55, 12.2.2019, s. 11.

[xiv] Uznesenie Európskeho parlamentu zo 14. marca 2019 o vykonávaní nariadenia (EÚ) č. 978/2012 o VSP [2018/2107(INI)].

[xv] V článku 35 nariadenia o VSP sa stanovuje základ pre štatistické údaje tejto správy. Údaje zostavilo GR TRADE na základe údajov z databázy COMEXT dostupných v septembri 2019 [stanovené v právnych predpisoch o Extrastate; nariadenie (ES) č. 471/2009] a na základe údajov Eurostatu. Analýza zohľadňuje iba dovoz do Únie v rámci colného režimu prepustenie do voľného obehu („bežný obchod“), a jeho úroveň teda môže byť nižšia ako celkový dovoz. Údaje nezahŕňajú mimoriadne číselné znaky KN, ktoré nie sú súčasťou VSP, ani dôverné štatistické údaje o obchode. Dôverné štatistické údaje o obchode sú vylúčené s cieľom predísť tomu, aby sa zo štatistiky o obchode z databázy COMEXT nedali nežiaducim spôsobom odvodiť niektorí dovozcovia v EÚ, ako aj možným dôsledkom pre analýzu na úrovni individuálnej zvýhodnenej krajiny v rámci VSP alebo výrobku (kódu tovaru).

[xvi] COM(2018) 665 final, Brusel, 4. októbra 2018.

[xvii] Preferenčný dovoz je oprávnený dovoz, pri ktorom sa účinne využil VSP.